

Emnenr. 80

Fylke: Rogaland

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Sokndal

Emne: Husråd - kjeeringer

Bygdelag: Bakkabyggda

Oppskr. av: Tobias Sol

Gard: Sol

(adresse): Hauge i Dalane

G.nr. 40 Br.nr. 1

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

- 1 ^{SVAR} Eg trur nok ein kan seia det har
 skiptat helst virst ein går attande
 til førr hundrad åre. Ein prøvde
 helst å løyne sjukdomen så lenge
 som mogartlig og var det f. eks. Tuberku-
 lose kom ein for det mesta for virst
 til Dok. lakjeren
- 2 Folk virst svært lite om smitte
 og var der fyrst komen Tuberkulose
 inn i et hus, strauk gjerne heile
 huslyden med, dei sa desse folk
 dvidde av sot.
 Einbar var brukt mykje i gamle
 dage t. d. å tygge på einbar, eller
 å koke bara å drikke vatnet.
- 3 Folk hadde for det meste ståande
 brunnevin i huset å så kansje
 kamper. Men dei meste samla inn
 på hylleblum, så dei turka å gjøimde
 til vintren då diokapte dei å drakk
 vatne mot forkjølelse.
 Noqua hyllebar brukt dei til saft
 mot gift.
 Den tid fyr har var lakjeren, var
 her mange, så freista lakjer sjuk-
 domar t. d. med å koka forskjellige

Blomster eller urter for medicin.

På garden Mydland budde der ein mann so laga sokalad krettl. han heite Lars og vart kalla "Krettle Lars" det han laga var godt for sår. Dotter hans helt fram med dette.

Dei spurde henne hva ho brukte i kret-
tlen ho svare: "Koke lort å noke lamm
å noke av mitt eie, så eg ikkje vil seie."

På den tid her hadde kome lakjorar, var der ein mann so heite Ola han hadde finje ein swell i ennen. tilslutt fekk han til lakjoren, denne sa: "Bliv gode mann, du kommer til å dø, der er et hull, jeg kan se like fenn til tarmene."

"Dø" svarte Ola "Dø veitst kje du."

Ola fekk fatt i krett og vart bra att. å livde til å veta ein svært gamal mann.

Så hadde dei folk so dreiv med igler åreladning og kopping og igler.

Kopping helt seg langst, å gamal jente dei kalla for Asina unna Klivan dreiv med dette noke år set i dette hundrad året.

4 Eg har ikkje hørt om det.

5 - - - - -

6 - - - - -

7 - - - - -

8 - - - - -

9 Det er truleg at dei samla dei inn sjølve dei som laga medisinen

10 Eg veit ikkje

11 Eg veit ikkje

12 Der er ikkje svært mykje meir å fortelje. Her var noke gras dei kalla for St Olavs skjegg, så veks i begraver

Dei stekte det i smør å smurde seg med, nå dei hadde vengt seg.

So var der ei gamal soga so vist ingen trudde noke på at vist nokk ått og dei tre fyrste kvitveis dei se sag om varen skulle dei ikkje verta sjuke det år.

So var det eit gammalt ordtökje so seier: "Dei ska med seg for "Kosotto" Hans Seland nemna Kosotto i ein av sine forleijinger, Noken har sagt at det noke dei kalla bleikfeberuk - blodmangel -

11 Bøggdelakjærar

Det er truleg at prestar har påvirk med forstundige folk i kyrkjelyden til å laga medisin, jinn eg ut noke om dette seinare. Skal I dykk ja vita det, seinare

16 Rasjonel lakjaverksamd, var der vist ingen så drev, men det kunne være både kvinner og menn so put- la med å laga medisinar.

17 Dei

18 Her var ingen innflytara fyr her byrja med gruedrift i 1860 åra

19 Vist ikkje

20 " "

21 " "

22 " "

23 Ikkje som yeke, det var mir eit "bibevers" her for å hjelpe folk.

24 Dei.

25 Dei.

26 Jon men ikkje open.

27 ~~you mind~~ Det har eg aldri
hørt nok om

28 Eg har ikke hørt om nokas retts-
sak her.

29 B Lakjesad og lakjekurer
Det vit eg ikke, der er knapt no-
ken nå so vit dette.

30 Truleg

31 Det er lite truleg at nokan nå vit det.

32 Vit ikke

34 Vit ikke 33 Det er truleg at dei hadde opskifter
men dei er ikke kjendte.

38 Her har ikke vorte nokon helseskyl-
der ikring her, som nokan nå kjen-
ner til.

36 Vit ikke

37 Det er truleg. brunnevin bruktes i
mange hove.

38 Nei.

39 Knivar og tingar hadde dei nok, om
dei hadde anna teknisk utstyr, vit eg
ikke

40 Vit ikke

41 Nei

42 Det var vel helst slik at alle som drev
med lakjarkunst, drev med årelatning
og kopping

43 Dei hadde ein slags maskin, so dei
hogg hol på i blodåre, so vidt eg
har forstått årelatning hogde ma-
skinen hol på i blodåre og so
fekk blodet renne til det slopte
av seg sjølve. Ved kopping brukte
dei ein mindre maskin til å hogge
hol med, men so sette dei eit horn
på siset og dermed saug dei ut mykje

blad

- 46 Det skal ha vore slik at somme bygde-
lækjærar la seg etter beundret, andre
innvortes sjukdomar.
- 47 Truleg i ei kiste eller eit skap.
- 48 Truleg.

C Lækjebøker

- 49 Tradisjonen sier dei hadde
- 50 Det kan eg ikkje finne ut, truleg var
dei ~~trykt~~ printa i Danmark.
- 51 Det har eg aldrig høvert.
- 52 Vit ikkje
- 53 Eg har spurt mange men ~~men~~ det ser
ut til at ingen veit kvar boken har
vorte av.